

**Seletuskiri majandus- ja taristuministri käskkirja „Perioodi 2021–2027
Transpordiameti maanteetaristu arendamise investeeringute kava kinnitamine“
muutmine juurde**

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõike 2 alusel, kooskõlas majandus- ja taristuministri 17. augusti 2022. a määrusega nr 64 „Transpordi infrastruktuuri arendamiseks toetuse andmise tingimused perioodil 2021–2027“ (edaspidi *TAT määrus*).

Investeeringute kava muudatuse koostamisel võetakse arvesse Transpordiameti (registrikood 70001490) (edaspidi *TRAM*) **17. märtsil 2025. a kirjaga nr 1.1-6/25/4296-1 esitatud taotlust** muuta käskkirjas teedeehituse projektide väljundnäitajaid ja eeldatavaid rakendamise tähtaegasid. Käskkirja on varasemalt muudetud majandus- ja taristuministri 9. veebruari 2023. a käskkirjaga nr 23 (muudatus puudutas ERFi toetusega rajatavate teeilmajaamade projekti, mille osas eelarve viidi kooskõlasse rakenduskavas toodud eelarvega ning muudeti ka teeilmajaamade arvu) ning taristuministri 12. novembri 2024. a käskkirjaga nr 1-2/24/444 (muudatus puudutas tööde realiseerimise käigu ja hangete maksumuse selgumise tulemusena nelja teedeehituse projekti eeldatava abikõlbliku kogusumma ja maksimaalse ÜF toetuse summa muutmist).

Käskkirja ja seletuskirja koostas Kliimaministeeriumi (KliM) liikuvuse arengu ja investeeringute osakonna ekspert Ursula Sarnet (e-post: ursula.sarnet@kliimaministeerium.ee, telefon: 715 3404).

1. Sissejuhatus

Käskkirjaga kinnitatakse perioodi 2021–2027 TRAMi maanteetaristu arendamise investeeringute kava muudatus (edaspidi *investeeringute kava*), mis puudutab ÜF toetusega rajatavaid projekte. ERF toetusega rajatavate teeilmajaamade osas jääb kehtima majandus- ja taristuministri 9. veebruari 2023. a käskkirjaga nr 23 kinnitatu.

Muudatus puudutab tööde realiseerimise käigu ja hangete kallinemise tulemusena kolme teedeehituse projekti väljundnäitajate ja eeldatavate rakendamise tähtaegade muutmist.

Oma muudatustaotluses teeb Transpordiamet ettepaneku teha investeeringute kavas järgmised muudatused:

1. Pärnu–Uulu 2+2 teelõigu ehituse ÜF projekti uueks väljundnäitajaks 8,6 km (eelmine projekti väljundnäitaja oli 9,6 km).

Väljundnäitaja vähenemine on tingitud alljärgnevatest asjaoludest:

1.1. Kuni tänaseni ei ole lõpliku selgust, millise ristlõikega jätkub Tallinna–Pärnu–Ikla tee kõne all olevast projektist Ikla suunas. Kavas on koostada eriplaneering, mille käigus hinnatakse lõplikult, millises lõigus ja milline ristlõige oleks kõige otstarbekam.

1.2. Projekti lõpu osas toimub ca kahekordne liiklussageduse langus, mistõttu tasuvuse seisukohast ei ole 2+2 tee edasi ehitamine tasuv.

1.3. Projekti ära jäänud lõigul ei esine liiklusohutlikke kohti.

1.4. Projekti realiseerimisel õgvendati olemasolevat teetrassi ja selle tulemusena lüheneb tee 220 meetri võrra.

Projektiga saavutati ca 21% rakenduskava näitaja 2029.a lõpptasemest.

2. Libatse-Nurme 2+2 teelõigu ehituse ÜF projekti uueks rakendamise eeldatavaks tähtajaks I pa 2024–II pa 2029 (eelmine tähtaeg oli I pa 2024–II pa 2027).

Tähtaja muudatus on vajalik esimese ehitushanke nurjumise (väga kõrge ehitusmaksumus) ja optimaalsema lahenduse otsimise vajaduse tõttu.

3. Paldiski mnt Harku eritasandilise ristmiku ehituse ÜF projekti uueks rakendamise eeldatavaks tähtajaks I pa 2027–II pa 2028 (eelmine tähtaeg oli I pa 2024–II pa 2025).

Projekti eeldatava tähtaja muudatus on seotud Libatse–Nurme 2+2 teelõigu ehituse kõikide hangete tulemustega, et seejärel alustada Harku eritasandilise ristmiku ehitusega, juhul kui meetmes jääb vabasid vahendeid. Täna on suur tõenäosus, et see projekt jääb rakendamata, kuid kuna hanketulemusi veel pole, ei ole alust seda projekti käesoleva muudatusega veel investeeringute kavast välja arvata. Eeldatavasti jääb täitmata ka projekti rakendamisest oodatud 7,3% rakenduskava näitaja 2029.a lõpptasemest.

4. Ettepanekut **Teeilmajaamade seiresüsteemi** uuendamise ERF projekti uuteks väljundnäitajateks – rekonstrueeritud või uuendatud teeilmajaamasid 70 tk ning paigaldatakse 40 täiendavat teeilmajaama uutesse asukohtadesse (kehtivad projekti väljundnäitajad on rekonstrueeritud või uuendatud teeilmajaamasid 60 tk ning paigaldatakse 25 täiendavat teeilmajaama uutesse asukohtadesse) ei arvestata ning varem kinnitatud projekti väljundnäitajad jäävad kehtima.

Siinkohal on Kliimaministeerium ja Rahandusministeerium juba varem asunud seisukohale, et projekti maksumust ei vähendata ning olemasoleva eelarvega tõhustatakse teeilmajaamade seiresüsteemi võrgu kvaliteeti lisades rohkem uusi teeilmajaamu kui majandus- ja taristuministri 9. veebruari 2023. a käskkirjas nr 23 kinnitati. Näitajate ületäitmine on lubatud ja ka soovitatav ning seetõttu praeguses investeeringute kava muudatuses teeilmajaamade väljundnäitajaid ei muudeta.

Kokkuvõtvalt: projektide eesmärged ega eelarveid ei muudeta. Muudetakse projektide väljundnäitajaid ja rakendamise tähtaegu. Muudatus on muuhulgas kooskõlas [TAT](#) §-ga 11.

Transpordi konkurentsivõime meetme number 21.3.1.1 eelarve on kokku 187 176 471,00 eurot, millest ÜF toetuse osakaal on 85% ja millele lisandub riiklik kaasfinantseering 15%. ÜF osas kinnitatakse investeeringute kava mahus **159 100 000 eurot**, millele lisandub riiklik kaasfinantseering summas 28 076 471 eurot.

Transpordi konkurentsivõime meetme number 21.2.3.6 eelarve on kokku 2 571 428,58 eurot, millest ERF toetuse osa kinnitatakse investeeringute kavas summas **1 878 972,65 eurot** millele lisandub riiklik kaasfinantseering summas 692 455,93 eurot (riigi toetus moodustab seega 100%).

Investeeringute kavas esitatakse Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade

vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *Ühendmäärus*) § 42 lõikes 4 toodud andmed.

Investeeringute kava muutmise alusel toetatakse alljärgnevaid maanteetaristu arendamise projekte:

Transpordi konkurentsivõime meetme ÜF projektid (nr 21.3.1.1)				
Nr.	Projekti/ investeeringuobjekti nimetus	ÜF toetus (85%)	Riiklik kaasfinantseering (15%)	Abikõlblik kogumaksumus
1.	Pärnu–Uulu 2+2 teelõigu ehitus	38 550 050	6 802 950	45 353 000
2.	Sauga–Pärnu 2+2 tee	15 866 100	2 799 900	18 666 000
3.	Tartu mnt Neanurme–Pikknurme 2+1 tee	8 825 910	1 557 514	10 383 424
4.	Libatse–Nurme 2+2 tee	89 250 000	15 750 000	105 000 000
5.	Paldiski mnt Harku eritasandiline ristmik	6 607 940	1 166 107	7 774 047
Kokku ÜF projektide maksumus		159 100 000	28 076 471	187 176 471

Transpordi konkurentsivõime meetme ERF projekt (nr 21.2.3.6)				
Nr.	Projekti/ investeeringuobjekti nimetus	ERF toetus (73,07%)	Riiklik kaasfinantseering (26,93%)	Abikõlblik kogumaksumus
1.	Teeilmajaamade seiresüsteemi uuendamine	1 878 972,65	692 455,93	2 571 428,58
Kokku ERF projektide maksumus		1 878 972,65	692 455,93	2 571 428,58

Investeeringute kava koostatakse ning ÜF toetust antakse kooskõlas *ÜSS2021_2027* § 1 lõike 1 punktis 1 nimetatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavaga perioodiks 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*) poliitika eesmärgi nr 3 „Ühendatum Eesti“ prioriteetse suuna 5 „Ühendatum Eesti“ erieesmärgi nr 1 „kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelise, intelligentse, turvalise, kestliku ja mitmeliigilise üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T¹) arendamine“ meetme nr 21.3.1.1 „Transpordi konkurentsivõime (maanteetranspordi taristu)“ sekkumisega „TEN-T maanteede ehitus ja rekonstrueerimine“ (edaspidi *maanteede tegevused*).

ERF toetust antakse kooskõlas rakenduskava poliitika eesmärgiga nr 2 „Rohelisem Eesti“ prioriteedi 3 erieesmärgi nr 4 „kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiriski ennetamise ning vastupanuvõime edendamine, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise“ meetme nr 21.2.3.6 „maanteetransporditaristu arendamine ja korrashoid“ sekkumisega „teeilmajaamade seiresüsteemi uuendamine“ (edaspidi *teeilmajaamade tegevused*).

Investeeringute kavas nimetatud investeeringuprojektid aitavad muuhulgas saavutada Eesti 2035 sihi „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“ ning selle tegevuskava teemakimbus „Ruum ja liikuvus“ kirjeldatud transpordiga seotud eesmärgi ja mõõdikuid „**vähendada transpordi kasvuhoonegaaside heitkoguseid ning kasvatada**

¹ <https://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/map/maps.html>

ühissõiduki, jalgrattaga või jala töö käivate inimeste osakaalu“. Maanteede tegevuste osas panustatakse sellesse eelkõige tänu sekkumisele ühissõidukitele loodavate paremate tingimuste, mis saavutatakse tänu lühemate, ohutumate ning sujuvamate teekondade. Sekkumisega väheneb teepikkus ning liiklus muutub sujuvamaks, sellega panustatakse Eesti 2035 mõõdikusse kasvuhoonegaaside heitkogus transpordisektoris. Maanteede tegevustega panustatakse ka mõõdikusse „ligipääsetavuse näitajasse“ eelkõige selles osas, mis puudutab kergliiklusteid, bussipeatusi, tunnelid ja sildu. Teeilmajaamade tegevuste osas on kaudne panus ka Eesti 2035 mõõdikusse „kasvuhoonegaaside heitkogus transpordisektoris“. Tänu paranenud seiresüsteemile on teeilmaolud paremini seiratud ning seetõttu saavad juhid valida ka sobivama sõidustiili, mis vähendab kasvuhoonegaaside heitkoguseid. Panus mõõdikusse "ligipääsetavuse näitaja" teeilmajaamade tegevuste puhul puudub.

Sekkumised on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusega (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ET L 231/159, 30.06.2021, lk 159–706), artiklis 9 toodud horisontaalseid põhimõtteid. Investeeringute kava koostamisel tuginetakse DNSH põhimõtete hindamisel rakenduskava koostamise käigus koostatud DNSH analüüsile² ning rakenduskava KSH aruandes toodud soovitustele.

Maanteede ja teeilmajaamade tegevused panustavad transpordi ja liikuvuse arengukava aastateks 2021–2035³ eesmärki: „Vähendada liikluses hukkunute ja raskelt vigastatute arvu poole võrra ehk saavutada olukord, kus hukkunute arv kolme aasta keskmisena ei ületaks 30.“

2. Käskkirja sisu

Käesoleva käskkirjaga kinnitatakse investeeringute kava nimekiri muudetud sõnastuses, milles on esitatud Ühendmääruse § 42 lõikes 4 toodud andmed.

3. Käskkirja vastavus Euroopa Liidu ja siseriiklikule õigusele

Käesoleva käskkirja aluseks on ÜSS2021_2027 ja selle alusel antud õigusaktid, mis omakorda on kooskõlas vastavate ELi õigusaktidega.

Käesolev käskkiri on muuhulgas kooskõlas järgmiste (EL) määrustega:

- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ühissätete määrus);
- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EL) 2021/1058, 24. juuni 2021, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi.

Euroopa Liidu määrused on Eestile otsekohalduvad, mistõttu nii ühendmääruses, TAT määruses, kui ka käesolevas käskkirjas nimetatud ülesannete täitjal tuleb juhendada neist, arvestades TAT määruses ja selle alusel antavatest Vabariigi Valitsuse määrustes sätestatud.

² <https://pilv.rtk.ee/s/d8r9aX3kARtwH5z>

³ Leitav: <https://kliimaministeerium.ee/liikuvus/transpordi-tulevik>

4. Käskkirja mõju

Käskkiri on vajalik rakenduskava elluviimisel, reguleerides toetuse kasutamise poolt TRAMi maanteede tegevuste osas ühenduste prioriteedis ning teeilmajaamade tegevuste osas kliimamuutustega kohanemise prioriteedis. Läbi rakenduskava tulemuste saavutamise aitab käskkiri kaasa eelkõige Eesti keskkonnaseisundi, majandusarengu ja regionaalarengu edendamisele. Käskkiri ei mõjuta riigi julgeolekut ega välissuhtlemist.

Rakenduskava eesmärkide täitmist rahastatakse meetme 21.3.1.1 eelarvest (maanteede tegevused) ning meetme 21.2.3.6 eelarvest (teeilmajaamade tegevused) investeeringute kavade rahastamisskeemiga ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 09. jaanuari 2020. a korraldusega nr 5 kinnitatud „Riigiteede tehoiukava 2020–2030“ ÜFist kokku 159,1 miljoni euro ulatuses, millele lisandub riiklik kaasfinantseering ca 28,08 miljonit eurot ning vajadusel ka omafinantseering. ERFi toetus moodustab kokku ca 1,88 miljonit eurot, millele lisandub riiklik kaasfinantseering ca 692 tuhat eurot.

Kulud, mida toetusest ei kaeta, tuleb TRAMil endal katta (vajadusel tuleb lisavahendid taotleda riigieelarvest, kuid mis ei taga veel lisavahendite saamist).

5. Kooskõlastamine

Käskkirja eelnõu esitati ametkondlikult⁴ kooskõlastamiseks e-kirja teel Korraldusasutusele (Riigi Tugiteenuste Keskus, RTK) ning Rahandusministeeriumile (tähtajaga 2.04.25). Kooskõlastustabel on leitav seletuskirja lisas.

Lisa: Kooskõlastustabel

⁴ Vastavalt ühendmääruse § 48 lõikele 5¹ teavitatakse investeeringute kava kinnitamisest või muutmisest Rahandusministeeriumit ja korraldusasutust (seadus ei nõua investeeringute kava ametkondliku kooskõlastamise vajadust, ega loe kooskõlastamist või mittekooskõlastamist siduvana)

Seletuskirja lisa:
Kooskõlastustabel

	Märkuse või ettepaneku esitaja, märkus	Kommentaar	Märkusega arvestamine/ mitte-arvestamine
1.	RTK, 2.04.25	Ettepanek: seletuskirjas punkti 2 olev käskkirja sisu selgitus välja jätta, kuna see käib esmase kava kinnitamise kohta. Praegu sissejuhatuse all olev selgitab tegelikult muudatusi, seega võib selle osa tõsta sisu osa punkti alla.	Arvestame osaliselt ja sõnastame punkti 2 ümber.